

Ikastola, oroitzapenez jositako 50 urte

Urriaren 15ean 50 urte bete ditu Anaitasuna Ikastolak. Jaiotzan ez, baina handik gutxira proiektura batu ziren Olatz Olaizola, Begoña Aginaga, Juncal Ansola, Maria Jesus Aranburu eta Maria Isabel Muniozguren. Erretiroa hartu arte bertan jardun zuten guztiek, eta herriko lehen eskola euskaldunaren historiaren ezinbesteko zati dira.

1 968. urtea ez zen euskararentzat besteak baino samurragoa izan. Diktadura bete-betean, Ermuko 10 bat gurasok, euren seme-alabek euskaraz ikastearen aldeko apustu ausarta egin zuten. Tartean zeuden Matilde Isasi-Isasmendi, Agurne Agirregomezkorta, Agustin Aranberria, Ander eta Imanol Olai-zola eta Jesus Atxa.

Olatz Olaizola 1970eko irailean hasi zen andereño lanetan, Magisteritza ikasketak burutu ondoren, eta 3 urte geroago Begoña Aginagari egin zioten lan proposamena. “Niretzat oparia izan zen Ikastolan sartzea -aitortu du Begoñak —. Duela 8 urte erretiratu nintzen, 66 urterekin, baina jarraituko nuen. Oso-oso gustura egon naiz Ikastolan, beste andereño, guraso eta umeekin”.

Lau urteko 12 umez osatutako taldetxoarekin ekin zioten bideari (tartean Aitor Aja, Ikerne Zamakola, Bakarne Zuazua, Jon Arano, Arantza Idigoras, Jose Ignazio Iturriagagoitia...), eta horiek

maila berri batera pasatzen zirenean, atzetik talde berria sortzen zen, zorionez. Horrek eraginda, ikasleak sartzeko gero eta leku handiagoak topatzea beharra izan zen hasieratik. Plazako etxe handiak hartu zituen lehen klaseak, bertan alokatu baitzuten lokal bat lehenengo pisuan. “Han hasi ginen —dio Olatzek—, baina zarata handia zegoen, eta ez ginen denok sartzen! Ondoko herrietako irakasleek esan ziguten elizak batzuetan lokalak laga omen zituela, eta Don Teodororengana joan nintzen, nire umeekin, haientzako lokala eskatzera. Lokalak utzi zizkiguten, eta umeekin batera plazan genituen mahaiaik eta aulkiak ekarrituen eta klasea atondu”. Urte asko eman zituzten bertan, eta Ikastolan bizi izan den ezbeharrik handiena ere bertan gertatu zen. Ostean, nagusienak Santa Anako lokaletara joan zirenean, Haur Hezkuntza geratu zen bertan. Baina ez zen leku bakarra izan: Salaberria Etxean, Valerion, Kanteran, San Ina-

zion, Abadeen etxeko sukaldarian eta Batzokiko Frontoian aritu ziren besteak beste. “Urte batean, irailetik abendura bitartean, 4 leku ezberdinetan egon ziren gure umeak!”, diote.

Lekuaren arazoaz gain, arazo legala ere bazuten, Ikastola ez zegoelako legalizatuta. Hori dela-eta, Teresa Murga eskola nazionaleko zuzendaria zen Don Amador del Reyrengana jo zuten, hark eskolaritate-liburuak eskatzeko eta sinatzeko, umeen ikasketek balio legala izateko. “Ez gintuen begi onez ikusten, baina bere alaba nire koadrilakoa zen, eta agian horregatik mesedea egiten zigun”, dio Olatzek. Bi urte egon ziren haren menpe, eta harrezkerotik Centro Culturalaren bitartez konpontzen zituzten kontu legalak. “Centro Culturalari interesatzen zitzaion gure umeak be-

re kupoan sartzea, ikasle kopuru minimora heldu behar zirelako”, oroitzen dute.

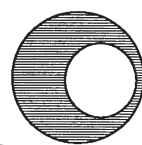
Agerikoa da lehen ume horien gurasoek beldurrak alde batera utzi, eta konfiantza handia ipini zutela jaioberria zen proiektu horretan. Izan ere, “badaude irakasle batzuk euren seme-alabak bertara eraman ez zituztenak!”.

Guardia Zibila

Benetan ausardia-ariketa izan zen, sasoi hartan gazte-lera baino ez zelako irakasten eskoletan. “Lotsa ematen zigun kalean euskaraz hitz egitea. Lotsa, beldurra... denetik genuen”, dio Maria Isabelek. Francoren garaia zen, eta Ikastolak antolatzen zituen bilera eta asanblada guztietara Guardia Zibila joaten zen. Bileretan komentatu behar zutena aurretik bidali behar zieten, gidoi antzeko bat, euskaraz eta gaz-

solozabal
tabakoak

torrekua 1
tel./fax: 943 17 07 33

optika

itze

✓ ENTZUMENAREN DOHAINEKO KONTROLAK

✓ AUDIFONOETAN AZKENENGO TEKNOLOGIA

Probaleku, 7

Tfnoa. 943 17 46 51

teleraz. Inspektorea ere noizbehinka joaten zitzaien bisitan, eta egun horietan dardarka egoten ziren. “Baina baimena ematen ziguten beti! —diote bostek—. Pentsatu! Bertsolariek abestu behar zituztenak ere idatziz bidali behar izaten genizkion Guardia Zibilari! Kontua da gure estilora itzultzen genuela!”.

Hirugarren oztopoa dirua zen, materiala erosteko eta andereñoi hilero-hilero ordainketak egiteko. Eskerrak militantzia handiko garaiak izan ziren. “Gurasoak asko inplikatu ziren, eta Ermuan ere jende asko genuen aldeko. Bazeuden enpresa pribatuak ere edo norbanakoak nola edo hala laguntza ematen zigutenak”, adierazi du. Jaialdiak egiten ziren, zozketak, loteria, bertsolaria, eta udan taberna zabal-

tzen zuten: Ikastolako txakuria. Bodega Serruchoko loka-lean hasieran, Txantxikun gero”.

Eta aurrera egiteko beste ateratzen zuten. Hala ere, ez zuten kontraturik, ez Gizarte Segurantzarik. “Gazteak ginen, eta ez genuen horretan pentsatzen!”, diote.

Kasualitatez-edo, andrazkoak bakarrik ibili ziren andereño gisa hasieran. 1973an sartu zen lehenengo gizona, eta hortik aurrera beste batzuk ere. “Eta hara gauzak! Centro Culturaleko ume kupa handitu zenez, irakasle batzuk ere Gizarte Segurantzari sartu gintuzten haien izenean. Eta beitu! Gu baino gerotxoago lanean hasitako gizonak gure aurretik sartu zituzten Gizarte Segurantzari. Mutilak zirelako! Guk gauza pilo bat egiten genituen, baina ez genion garran-

Argazkia: Anaitasuna Ikastolako 25. urteurreneko liburua.

tzirik ematen; mutilak, aldiz, espabilatuagoak ziren!”, oroitzen du Maria Jesusek.

Garai berria

Baina handik urte batzue-tara gauzak hobetzen hasi ziren. Lehen kontratuak Juncal Ansola idazkariak eraman zituen sinatzera Durangora, 1979an: “Inazio Ziarsolok bidali ninduen kontratu pilo batekin Durangoko Enplegu Bulegora. Handik bueltan airtortu zidan ez zirela legalak eta ea trabarik ipini zidaten. Ene! Ez dira legalak eta ni bidali nauzu!”, dio barrezka.

Urte politak izan ziren, eta irribarre zabal batekin gogoratzen dituzte. “Garai hartan Ikastola *geurea* zen, gurekin batera hazi zen —diote bostek—. Pena ematen digu, jada ez delako gure Ikastola. Orain dena eginda dago, antolatuta. Umea bertan

lagatzen dute gurasoek eta gero jaso, listo! Guraso eta irakasleen arteko harremana aldatu da. Lehen askoz ere estuagoa zen, eta urtean bizpahiru afari egiten genituen! Garai ezberdinak dira. Gaurko gizarteak beste arazo batzuk ditu, guk ez genituenak, eta bestelako lanak egiteko denbora gehiago genuen”.

50 urteren gainean solasaldi luzea egin daiteke. Baina nola laburtu 12 umerekin hasi eta urtean 500 ume kudeatzea lortu duen ikastetxearen historia? Nola azaldu *cola de pescado* deritzon teknika bakunarekin prestatzen zizutela andereñoek umeen fitxak? Nola ulertu Estatu Batuetatik bidalitako gazta ematen zietela umeei? Bost emakume hauek badituzte erantzunak.

Dorleta Vidal

Argazkia: Anaitasuna Ikastolako 25. urteurreneko liburua.

PUB YOMY

**Zubiaurre
kalearen
bihotzean**

KRABI
Ileapaindegia
Estetika

Tel: 943 03 17 56 Diputazio, 5 ERMUA

Iberikoetan
espezialistak

Mayte

Denda
berria

VI Centenario 5 · ERMUA
943 172 412

ileapaindegia

Silvia
peluquería

Asteartetik ostiralera
9:00-12:00 15:00-19:00
Larunbata
8:30-13:00

943 170474 688819336